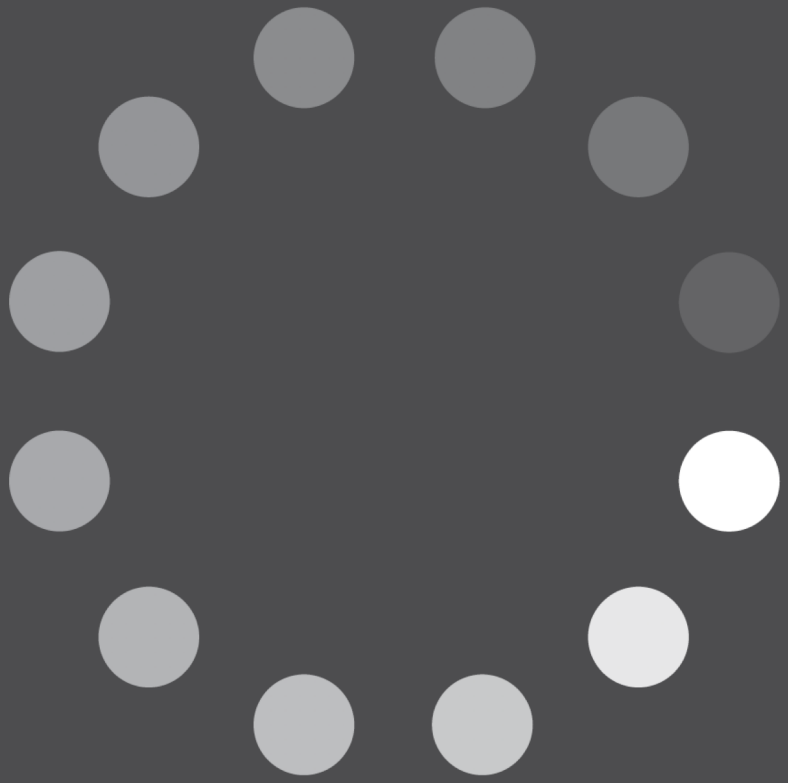
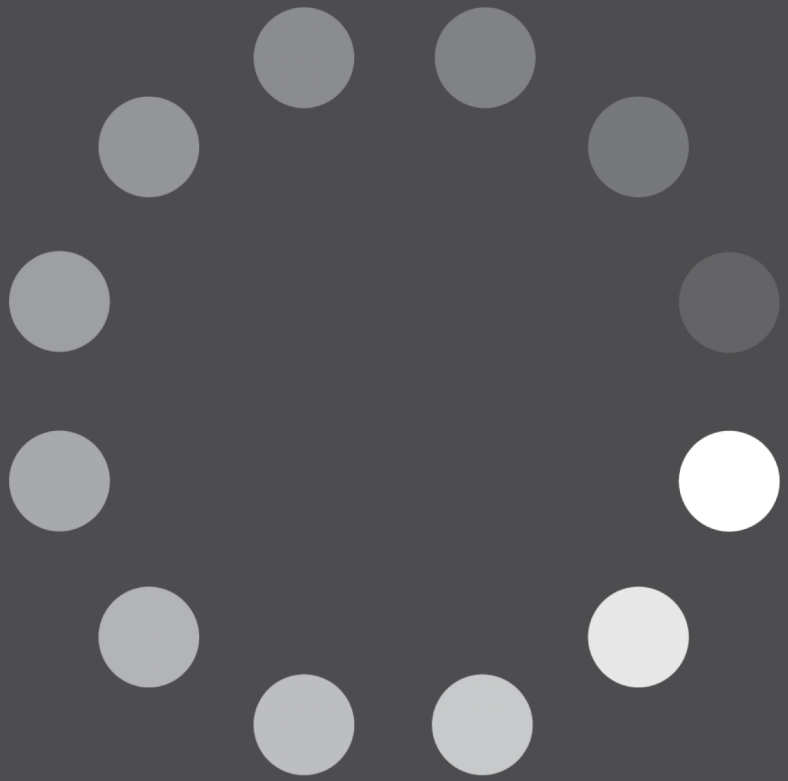

OMGEVINGSGERICHT LICHTONTWERP

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

LICHT & WELBEVINDEN

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

INHOUD

visie op van welbevinden

voorbeelden uit de praktijk

dialoog over niveau 1 van welbevinden

stellingen

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

ALGEMENE DEFINITIE WELBEVINDEN

Welbevinden betekent dat iemand zich goed voelt

Dit noemen we ook wel 'leefplezier' of 'kwaliteit van leven'

Welbevinden krijgt steeds meer aandacht

Zorg voor *welbevinden*, goed in je vel zitten, is voor iedereen belangrijk en heeft een positieve invloed op de lichamelijke en geestelijke gezondheid

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

TOELICHTING

Welbevinden is een heel ruim begrip, goed in je vel zitten omvat heel veel aspecten, lichamelijk en geestelijk

Tegelijkertijd is het ‘eng’ geformuleerd, omdat het alleen over de mens gaat op dit moment

Voor de publicatie over omgevingsgericht lichtontwerpen willen we daarom kaderen (het gaat over licht in de openbare ruimte), maar we willen het tegelijkertijd breder trekken

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

DRIE NIVEAUS VAN WELBEVINDEN

Niveau 1: DE MENS in de openbare ruimte, de ‘gebruiker’

Niveau 2: DE OMGEVING, het effect van licht op de leefomgeving

Niveau 3: DE WERELD, gezond en toekomstbestendig

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

DRIE NIVEAUS VAN WELBEVINDEN

Niveau 1: DE MENS in de openbare ruimte, de ‘gebruiker’

toegankelijk

veilig

prettig

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

INWONER, MARIJKE

inwoner van gemeente Dongen en 80 jaar

woont alleen, laat alleen haar hond uit

voelt zich ‘s avonds steeds minder veilig op straat

openbare verlichting is net vervangen

ontmoet expert van Visio die vertelt over LED en lichthinder

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

Niveau 1 van welbevinden is complex, er spelen veel factoren een rol.

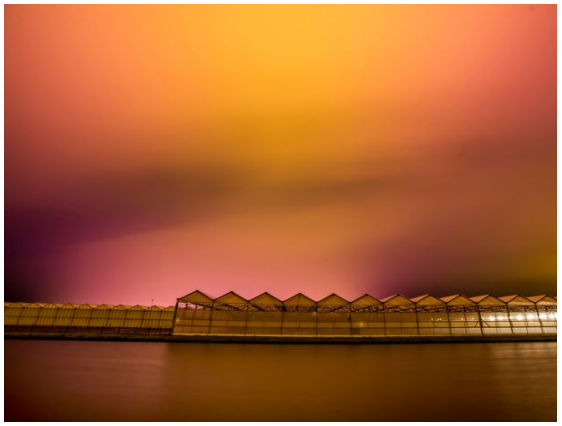
De ervaring kan per persoon wisselen
voor man of vrouw, jong of oud, goedziend of slechtziend; of je alleen even snel iets komt afgeven of gezellig op een bankje wilt zitten

Wisselt per locatie
op een snelweg is welbevinden iets anders dan op een dorpsplein of in een winkelstraat of een natuurgebied

Het wisselt zelfs per moment
is het koopavond met veel mensen op straat, of is het na middernacht en bijna uitgestorven.

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

Niveau 2: DE OMGEVING, het effect van licht op de leefomgeving

lichtvervuiling

verstoring van dieren

verstoring van flora

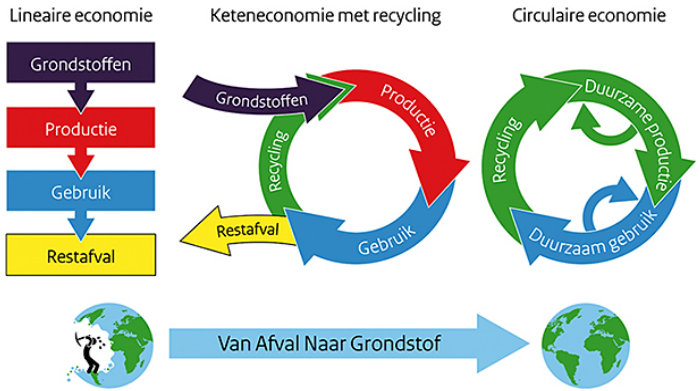
OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

DRIE NIVEAUS VAN WELBEVINDEN

Niveau 3: DE WERELD, gezond en toekomstbestendig

energieverbruik

materiaalgebruik

schadelijke emissies

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

TOELICHTING

Hoe gezond en vitaal onze directe leefomgeving is, hoeveel dieren en planten er leven en hoe gezond onze wereld als totaal is. Ook die zaken zijn van invloed op ons welbevinden.

Licht in de openbare ruimte is daar onlosmakelijk mee verbonden. Licht kan dieren en planten verstoren. Het draagt bij aan lichtvervuiling, waardoor bijvoorbeeld minder sterren zichtbaar zijn. En verlichting kost energie en materialen. Niet alleen tijdens het gebruik, maar ook in de productiefase.

Dat is geen reden om openbare verlichting af te schaffen. Maar het maakt wel onderdeel uit van de totaalafweging: waar plaatsen we wat voor soort verlichting?

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

HOOFDSTUK WELVEBINDEN IN DE PUBLICATIE

Het hoofdstuk welbevinden in de publicatie gaat over

- kennisdeling over de 3 niveaus van welbevinden
- tips & aandachtspunten die voor alle niveaus gelden
- tips & aandachtspunten per niveau
- tegenstrijdige belangen & het maken van een afweging

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

STELLINGEN

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

STELLING 1

Licht in de openbare ruimte is een basisbehoefte, want zonder kunstlicht kan de openbare ruimte, die steeds meer ‘s avonds wordt gebruikt, niet bijdragen aan het welbevinden.

1. eens; zonder kunstlicht is de openbare ruimte ‘s avonds onveilig
2. oneens; zonder kunstlicht is de openbare ruimte ‘s avonds ook veilig
3. alleen het algemene licht in de openbare ruimte en niet het licht voor bijvoorbeeld illuminatie behoort tot de basisbehoefte

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

STELLING 2

De openbare ruimte ook als het donker is toegankelijk maken voor mensen met een visuele beperking, is ondoenlijk

1. eens, dat is veel te kostbaar
2. eens, we kunnen geen rekening houden met kleine gebruikersgroepen
3. oneens, ook ouderen zijn slechtziend en hebben behoefte aan goed licht
4. oneens, indien de ruimte toegankelijk is voor slechtzienden, dan is dat meestal ook goed voor mensen zonder een visuele beperking

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

STELLING 3

Licht in de openbare ruimte en welbevinden? Het gaat mij om veiligheid en zelfstandigheid. Welbevinden is van ondergeschikt belang.

1. eens; het gaat ‘s avonds alleen om veilig en zelfstandig van A naar B te lopen
2. eens; we hoeven niet altijd goed in ons vel te zitten
3. oneens; veilig voelen is een van de voorwaarden voor welbevinden
4. oneens; licht in de openbare ruimte moet bijdragen aan je goed en comfortabel voelen, alleen niet op elke plek op een zelfde manier

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

STELLING 4

Licht in de openbare ruimte kan een negatief effect hebben op het welbevinden.

1. eens; het kan het leven van flora en fauna verstoren
2. eens; het licht dat in woonhuizen schijnt, kan storend zijn
3. eens; het verbruikt te veel energie en grondstoffen en daardoor zal dit invloed hebbenop het welbevinden van toekomstige generaties
4. oneens; het effect van kunstlicht op welbevinden is zo veel groter dan de nadelen

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

STELLING 5

In welke mate heeft ons welbevinden voorrang op andere belangen en ontwerpprincipes?

1. welbevinden heeft altijd voorrang, omdat het ‘goed in je fel voelen’ in de openbare ruimte het belangrijkste is om te bereiken
2. de mate van welbevinden is niet op elke plek even belangrijk
3. de mate van welbevinden kan ‘s avonds belangrijker zijn dan ‘s nachts
4. is per situatie anders en moet per situatie worden afgewogen wat het belang is ten opzichte van andere aspecten

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

STELLING 6

Ik vind dit thema zo belangrijk dat ik graag betrokken wil blijven bij toekomstige activiteiten doe jullie organiseren

1. graag
2. wel interessant maar ik hoef niet op de hoogte te blijven
3. niet interessant genoeg dus nee, bedankt

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

slotvraag

Waar denk je aan bij het begrip welbevinden?

plaats je antwoord alsjeblieft op de chat

OVLNL.NL
OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

START PROJECT IN 2020

PUBLICATIE IN 2021

M.M.V. EXPERTS UIT DIVERSE VAKGEBIEDEN

PROFESSIONELE REDACTEUR

HELDER EN OVERZICHTELIJK

VEEL BEELDMATERIAAL

VOOR EEN BREDE DOELGROEP

